

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۴/۰۲/۱۹

یونس نگاه

پته‌خزانه داران و شاهنامه‌داران افغانستان

این جماعت اشراف فارسی‌زبان تنها هزاره را بیگانه نمی‌پندارند، بلکه پشتون و ازبیک و دیگران را نیز مهاجم، بیگانه و بی‌تاریخ تبلیغ می‌کنند. پشتون‌ها از نظر اینان مردمی بیگانه اند که تمام دوره باستان را در کوه سلیمان نشسته

یونس نگاه

و مدنیت فارسی‌زبان‌ها را تماشا کرده‌اند، ازبیک‌ها نیز قومی مهاجم و بیرونی اند، اعراب را نیز با صفات زشت یاد می‌کنند. برخورد اینان با پشتون‌ها با تحقیر و خودبزرگبینی عجیب و شرم‌آور همراه است. با آن‌که ممکن برخی از اینان ریشه‌های پشتون داشته، از مادر یا پدر خون پشتون در رگ‌های‌شان جاری باشد، اما چون کابل شیشته و منسوب به اشراف فارسی‌زبان بوده‌اند، تصور می‌کنند که پشتون‌ها یکبارہ چون سمارق در افغانستان سربرآورده یا از کوه سلیمان مثل ملخ ریخته و مدنیت و تاریخ فارسی را خراب کرده اند. آنان تصور می‌کنند که تنها فارسی‌زبان‌های اصیل و صد فی‌صد (نه آنانی که سی فیصد یا شصت فیصد خون "قوم اصیل" فارسی‌زبان در رگ‌شان است)، در این منطقه از دوران باستان سنگین و دوام‌دار زیسته‌اند و مشغول کار و آبادی و شعر و مدنیت‌سازی بوده‌اند، دیگران همه ملخ و سمارق گونه به این سرزمین آمده‌اند.

به نظر آنان، تنها این گروه فارسی‌زبان در جریان تاریخ صاف و پاک مانده و از دوران اویستا و فریدون و کوروش و رستم و زردشت، یکر است و خلط‌ناشده با مهاجمان و بیگانه‌گان، تا امروز آمده و مدنیت خلق کرده‌اند، و دیگران نه تاریخ دارند، نه باستانی اند، نه به افسانه‌ها و مشاهیر و اسطوره‌های این منطقه نسبتی دارند. به نظر آنان شاهنامه و اسطوره‌هایش اول از خود اینان و بعد تاریخ است، ولی آنچه در پته‌خزانه پشتو آمده حتی افسانه نیست چه رسد به اسطوره و تاریخ. پته‌خزانه پشتو بی‌کم‌وکاست جعلی و دروغ است، داستان‌های شاهنامه "ما" اما سراسر راستی و حقیقت تاریخی است.

عده‌ای از اینان ممکن به آسانی و با پالیدن پشت‌نامه خانوادگی متوجه شوند که خود ریشه‌های ترکی، عربی، پشتونی و مغلی دارند، ولی از آنجایی که مثلاً از چند پدر به این‌سو کابل‌نشین بوده، به اشرافیت نزدیک به دولت نسبتی داشته‌اند و در تذکره‌شان پشتون و ازبیک و هزاره نوشته نیست، لذا غیرپته‌خزانه‌ای، تاریخ‌دار و صاحب اسطوره و مدنیت اند. مثلاً در میان این برتری‌جویان فارسی‌دوست جمعی از قزلباشان و بیات‌ها و وطن‌دارانی که بخشی از خون‌شان به مردمان خوبی می‌رسد که از هند برای امور مالی، اداری و هنری به این سرزمین کوچیده بوده‌اند، نیز است. نسبت احتمالی بخشی از هزاره‌ها را به مغولان قرن سیزدهم میلادی هرجا یاد می‌کنند، ولی از کوچ پدران‌شان در دوران درانی‌ها و محمدزایی‌ها (قرن‌های هجده و نوزده و بیست) چیزی نمی‌گویند. نقد پته‌خزانه و پته‌خزانه‌اندیشی تنها در صورتی قابل‌پذیرش و جدی است که خود نقدکننده به نسبت خونی و فرهنگی‌اش به شخصیت‌های اسطوره‌ای و افسانه‌ای چون زردشت و فریدون و رستم نبالد و برای اثبات آن نکوشد. پته‌خزانه اگر نمی‌تواند تاریخ شود، شاهنامه هم نمی‌تواند تاریخ باشد. مقاله یک ملای قوم‌گرای هزاره ساکن قم یا مشهد اگر در مورد یک اتفاق تاریخی سند نمی‌تواند شود، مثنوی یک شاعر هزار سال پیش نیز نمی‌تواند سند تاریخی ریشه‌های باستانی گروهی از وطن‌داران غیر هزاره شود.

باستان‌اندیشی بیماری سیاسی است. هیچ باستان‌قومی صاف و یکر است وجود ندارد. همه ما و شما از نظر خونی افراد هزاران‌ریشه‌ایم ولی از نظر فرهنگی و سیاسی صاحب زبان، فرهنگ و سرزمین ملموس و تعریف‌شدنی امروزی.

د پاپو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خیر و لولئ

مساله امروز ما پالیدن ریشه‌های باستانی نیست، بلکه گذر از باستان‌اندیشی و چسبیدن به چالش‌های عینی امروزی ماست که نان، آرامش و آبروی سیاسی مشترک را از ما گرفته است. پذیرش حقوق شهروندی، احترام به فردیت آدم‌ها، و درعین حال توجه به منافع جمعی فرهنگی و سیاسی امروز ما باید محور اصلی گفتگو، تحقیق و مبارزه باشد.

برتری طلبی فارسی‌زبان و هزاره و پشتون همه ناپسندند. جعلی پنداشتن تاریخ پشتون و هزاره همان‌قدر زشت و بی‌پایه است که مهاجر خواندن تاجیک. کسی که خود را تاریخ‌نگار می‌پندارد و یک قوده ورق را درمورد جعلی بودن تاریخ فلان قوم می‌نویسد، تفرقه‌افکن و جعل‌کار است حتی اگر جناب محی‌الدین مهدی باشد.

[آرشیف: نویسنده در پورتال افغان جرمن آنلاین](#)

د پانو شمیره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلېکنې د لېکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ